

Annex: Anàlisi de context i diagnòstic de la situació actual

Bloc 1- Identitat, Principis i Objectius

1.1. Paper de la UPC com actor de cooperació per al desenvolupament

1.2 Definició d'estratègies i prioritats

Bloc 2- Organització: Estructura i Finançament

Bloc 3- Activitats

3.1. Educació per al Desenvolupament per a incidir al Nord

3.2. El coneixement i la tecnologia al servei del Desenvolupament Humà

Bloc 4 – Relació amb els altres actors

4.1 Aliances

4.2. Suport al reforçament institucional en l'Educació Superior

BLOC 1- IDENTITAT, PRINCIPIS I OBJECTIUS

1.1 Paper de la UPC com a actor de cooperació per al desenvolupament.

Marc normatiu i aportacions de la comunitat universitària

“Las universidades españolas –junto a los Organismos Públicos de Investigación y los Centros Tecnológicos–, son actores de gran relevancia en el sistema español de cooperación internacional para el desarrollo. Constituyen un espacio fundamental para la investigación, el conocimiento y la sensibilización de la amplia problemática que condiciona el desarrollo de los seres humanos en unas u otras partes del mundo.”

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“Las Universidades, Organizaciones Públicas de Investigación y Centros Tecnológicos tienen asimismo un papel importante en la contribución al logro de los objetivos definidos por la política de cooperación y desarrollo.”

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“Per tant, aquesta modalitat busca assegurar l'enfortiment de la tasca compromesa i transformadora de les organitzacions de la societat civil atès que, a través d'elles, es contribueix també a l'apoderament de les persones i de les comunitats del Sud. És per aquest motiu que es prioritzaran les actuacions de les universitats i centres de recerca catalans, les administracions locals i, molt especialment, de les ONGD i les entitats privades no lucratives catalanes que treballin en l'àmbit de la cooperació i la solidaritat.”

(Pla Director Cooperació Catalana 2011-2014).

“En el cas de les universitats, la gran magnitud assolida per les seves accions de cooperació internacional ha posat sobre la taula la necessitat de delimitar amb més precisió el camp específic de la cooperació universitària al desenvolupament, per preservar-ne el caràcter solidari, tant en els seus objectius com en els mètodes de treball emprats, així com per emfatitzar que el seu objectiu últim ha de ser el desenvolupament sostenible del país amb què es coopera”.

(Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“La participació de les universitats en la cooperació internacional al desenvolupament es fonamenta en la consideració d'aquest concepte, el desenvolupament, com un procés de progrés i canvi social, econòmic, polític, cultural, tecnològic, etc. que, sorgit de la voluntat col·lectiva, requereix l'organització participativa i l'ús democràtic del poder pels membres d'una col·lectivitat.

(Art. 1 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“La cooperació universitària al desenvolupament considera la pobresa com una situació de privació dels elements essencials necessaris perquè l'ésser humà pugui viure i desenvolupar-se amb dignitat, i es planteja la seva eradicació com un dels seus objectius prioritaris”.

(Art. 2 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“L’educació de les persones i, dins seu, l’educació superior són un component fonamental del procés d’ampliació d’oportunitats i llibertats de les persones i les societats. En conseqüència, l’enfortiment dels sistemes universitaris i el foment de l’accés als estudis universitaris constitueixen un objectiu essencial de la cooperació universitària al desenvolupament.

“És també un objectiu de la cooperació universitària al desenvolupament la col·laboració per resoldre les dificultats i contradiccions associades als processos d’eradicació de la pobresa i de desenvolupament, fomentant l’avenç en àrees d’investigació apropiades per a aquests objectius”.

(Art. 4 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“La cooperació al desenvolupament és part essencial del compromís social de la universitat i, com a tal, no es pot entendre com una activitat extra-acadèmica ni restringida a compromisos individuals, sinó integrada al conjunt d’activitats que li són pròpies. Això implica que la universitat s’ha de comprometre institucionalment amb aquesta tasca, donant-li suport amb mitjans tècnics, humans i financers. Aquesta tasca no ha de recaure únicament en aquells col·lectius més sensibilitzats o no ha de ser considerada una opció moral de caràcter individual, al marge de les activitats acadèmiques i institucionals”.

(Art. 12 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Les universitats han de realçar la identitat i importància de les activitats de la cooperació universitària al desenvolupament mitjançant la seva consideració estatutària com a objectiu propi del treball universitari, la seva inclusió en els plans estratègics, la creació d’òrgans institucionals de promoció i gestió de la cooperació i l’existència d’instruments i dotació pressupostària per a la seva execució.

(Art. 13 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“La igualdad entre hombres y mujeres, los valores superiores de nuestra convivencia, el apoyo permanente a las personas con necesidades especiales, el fomento del valor del diálogo, de la paz y de la cooperación entre los pueblos, son valores que la universidad debe cuidar de manera especial”. *(Preàmbul Llei Orgànica 4/2007, de 12 d’abril, per la que es modifica la Llei Orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d’Universitats).*

“Los Estatutos y normas de organización y funcionamiento desarrollarán los derechos y los deberes de los estudiantes, así como los mecanismos para su garantía. En los términos establecidos por el ordenamiento jurídico, los estudiantes tendrán derecho a: (...)

i) Obtener reconocimiento académico por su participación en actividades universitarias culturales, deportivas, de representación estudiantil, solidarias y de cooperación”.

(Article 46.2 Llei Orgànica 4/2007, de 12 d’abril, per la que es modifica la Llei Orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d’Universitats).

Las universidades fomentarán la participación de los miembros de la comunidad universitaria en actividades y proyectos de cooperación internacional y solidaridad. Asimismo, propiciarán la realización de actividades e iniciativas que contribuyan al impulso de la cultura de la paz, el desarrollo sostenible y el respeto al medio ambiente, como elementos esenciales para el progreso solidario”. *(“Artículo 92. Llei Orgànica 4/2007, de 12 de abril, por la que se modifica la Llei Orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d’Universitats).*

“No obstant això, la temàtica de la cooperació amb països socis encara no ocupa el lloc que li correspon com a element central en l’exercici de la responsabilitat social de la institució universitària, ni tampoc com a dimensió transversal de tota l’activitat de les universitats”

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Aquest ple reconeixement de la CUD passa necessàriament per la normalització d’aquesta en el si de les universitats, equiparant-la a les altres activitats que s’hi duen a terme. És per aquest motiu que resulta imprescindible que la CUD estigui plenament institucionalitzada en l’àmbit universitari, visualitzant el compromís efectiu d’aquestes respecte a la CUD. En aquest sentit, es proposa emprendre accions que incideixin en la consolidació plena de la CUD com un element més de les universitats públiques catalanes, tant pel que fa al reconeixement acadèmic i professional de la CUD, com de les unitats responsables d’aquesta a les universitats. D’altra banda, es proposa anar un pas més enllà en aquest sentit i fomentar la comprensió de l’acció en CUD com un element distintiu de les universitats que ha de representar la consideració del seu compromís per al desenvolupament humà com un veritable fet distintiu d’excel·lència”
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Cal promoure un procés intern decidit i profund en les universitats públiques catalanes d’incorporació de la CUD com a element estratègic en la determinació de l’acció de les universitats del nostre país. En aquest sentit, la CUD ha d’adquirir una rellevància significativa en la definició d’estratègies, impregnant tant les instàncies administratives com les activitats docents. Així doncs, es proposa fomentar la consolidació de la CUD en les línies estratègiques institucionals i d’actuació de les universitats públiques catalanes, és a dir, en els estatuts, els reglaments, els plans de govern i els plans estratègics d’aquestes”
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Les universitats públiques catalanes es comprometen amb aquest pla a atorgar a la CUD un lloc destacat dins de l’estratègia universitària i a utilitzar-la com a element per desenvolupar un perfil distintiu centrat en la responsabilitat global de les universitats. Les relacions de les universitats públiques catalanes amb institucions d’educació superior i de recerca als països socis, han de contribuir a fomentar el perfil de les universitats catalanes com a universitats amb una forta orientació internacional i al mateix temps compromeses amb el desenvolupament humà global”
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Reforçar la cooperació universitària al desenvolupament com a activitat pròpia de la UPC, donant-li un pes creixent en els programes de formació i de recerca de la nostra universitat” *(6.4.01 Cooperació per al desenvolupament- Eix 6- Universitat i Societat. Compromís i Responsabilitat del Pla de Govern UPC14)*

“Promoure l’elaboració d’un document que defineixi les línies estratègiques en relació a la participació de la UPC en el camp de la cooperació al desenvolupament”. *(Actuació 6.04.01 del Pla de Govern UPC 14 – Cooperació per al Desenvolupament Eix 6 Universitat i Societat. Compromís i responsabilitat Social)*

“Construir una universitat compromesa amb els valors d’igualtat d’oportunitats, sostenibilitat i cooperació per al desenvolupament” *(Eix 6.1 de Responsabilitat Social del Pla de Govern UPC14- O6.1)*

“Elaborar i aplicar el codi ètic de la universitat” *.(Actuació 6.01.1- Eix 6.1 de Responsabilitat Social del Pla de Govern UPC14)*

“La cooperació universitària per al desenvolupament ha de ser part fonamental de la funció social de la UPC. És una de les conclusions més clares que es desprenen de la consulta. Un 75,2% dels consultats ha adoptat aquesta posició. N’hi ha un percentatge significatiu que afegeix que la responsabilitat social hauria d’articular l’activitat de la UPC i que el quart món també hauria de ser objecte de la cooperació universitària per al desenvolupament a la UPC”.
(Informe sobre la CUD a la UPC).

1.2 La definició de prioritats i estratègies

Marc normatiu i aportacions de la comunitat universitària

“Para poder aprovechar todo su potencial, es importante la concentración de su actuación en aquéllos ámbitos en los que cuentan con una ventaja comparativa con respecto al resto de actores. En este sentido, la cooperación universitaria al desarrollo deberá centrarse en las siguientes líneas de actuación:

- Fortalecimiento de los sistemas universitarios de los países socios.
- Investigación sobre los procesos de desarrollo y cooperación.
- Formación en los ámbitos de la cooperación y el desarrollo.
- Educación para el desarrollo: formación, investigación y sensibilización, en especial de los estudiantes y la comunidad universitaria en general, incluyendo el fomento del voluntariado en cooperación.
- Transferencia de tecnología adaptada a las condiciones locales e investigación aplicada a problemas críticos para el desarrollo”.

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“La tradición de los PCI en la Cooperación Española es una de las más dilatadas. En el ciclo que comienza, será un instrumento de especial importancia la cooperación científico-técnica, y en particular para hacer operativa la investigación aplicada al desarrollo, tal como se define en el Ámbito estratégico correspondiente.

La asociación a largo plazo para la consolidación de las políticas públicas de nuestros países socios en los estudios universitarios, así como el fortalecimiento de universidades y centros especialmente estratégicos para el desarrollo de los socios, deberán ser características de la evolución del actual PCI. Nuevamente, la articulación de la cooperación interuniversitaria con los Marcos de Asociación con el país socio, con sus necesidades y prioridades, y la vinculación de cada propuesta a impactos en términos de lucha contra la pobreza debe ser la orientación prioritaria en el futuro.

Tanto el PCI como los programas de Becas deberán considerar en el futuro su impacto, serán convenientemente reformulados y potenciados para orientarlos adecuadamente a incidir en objetivos de reducción de la pobreza, teniendo como objetivo el fortalecer los sistemas nacionales de ciencia de los países más que el primar la excelencia de trayectorias individuales. Especial importancia tendrá tomar todas las medidas necesarias para que facilitar el acceso a títulos universitarios de calidad y a formación especializada –incluyendo Máster y doctorados– minimice las posibilidades de contribuir a la fuga de cerebros de los países socios. Para ello hay un gran campo a explorar a través de modelos que sí han dado buenos resultados en este sentido, y que mayoritariamente se han basado en limitar los desplazamientos de alumnos, aprovechar las nuevas tecnologías y desplazar –en los casos necesarios– al profesorado, incluyendo “cooperación Sur-Sur” en la propia dotación del mismo.

Se pondrán en marcha nuevas herramientas, como los Centros Mixtos entre universidades e instituciones de países del sur, que permitan las inversiones e intercambio de conocimientos o la transferencia de tecnologías; nuevos programas de investigación aplicada para la resolución de problemas específicos de los países en desarrollo; líneas de apoyo para la formulación de Políticas de innovación y la creación de centros de excelencia o planes de capacitación para la gestión de programas y proyectos de ciencia.”

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“La ciencia, la tecnología y la innovación tienen un papel fundamental en el crecimiento económico. La cooperación científico-técnica ha respondido a esta realidad desde hace décadas. Pero además, si se generan, transfieren y aplican adecuadamente, tienen un altísimo potencial para la lucha contra la pobreza, la satisfacción de necesidades y el desarrollo humano. Por ello su consideración desde la perspectiva de la lucha contra la pobreza –y por lo tanto como uno de los sectores de la política de cooperación– puede favorecer su traducción en desarrollo humano.

En los últimos años, la Cooperación Española ha avanzado en este sentido, contribuyendo con procesos y soluciones innovadores de tecnología e innovación para el desarrollo humano. Estas reflexiones y experiencias deben ser puestas en valor adecuadamente durante los próximos años. Las universidades y los organismos públicos de investigación son actores imprescindibles para conseguir estos objetivos, pero la máxima posibilidad de contribuir a los mismos se consigue con el concurso de otros actores en asociación –especialmente ONGD–, tal como múltiples experiencias han mostrado.”

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“En relación con la consideración de la ciencia como instrumento de lucha contra la pobreza y la exclusión social, mediante el fomento de la “cooperación científica y tecnológica al desarrollo” la Ley es también pionera a nivel internacional y recoge la iniciativa que el marco de la Unión Europea (UE) ha impulsado España en su presidencia de turno de la UE durante el primer semestre de 2010.”

(Borrador Ley de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación).

“(…) el segundo se refiere a la cooperación científica y tecnológica al desarrollo, en colaboración y coordinación con el Ministerio de Asuntos Exteriores y Cooperación, a través del fortalecimiento de las capacidades humanas e institucionales, especialmente en proyectos con países prioritarios para la cooperación española. Las Administraciones Públicas deberán reconocer en los procesos de evaluación las actividades de cooperación científica y tecnológica al desarrollo.”

(Borrador Ley de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación).

“La tasca de la universitat en el camp de la cooperació al desenvolupament està estretament vinculada al seu àmbit natural d’actuació: la docència i la recerca, qüestions que són essencials tant per a la formació integral dels estudiants com per a una millor comprensió dels problemes que amenacen la consecució d’un desenvolupament humà i sostenible a escala universal. A més, l’enfortiment institucional dels sistemes universitaris (mitjançant transferència de coneixements i tecnologia, infraestructures, lliurament d’equips i altres recursos, etc.) i l’assessorament i suport tècnic a programes de desenvolupament (especialment els relacionats amb l’educació superior i aquells en els quals les capacitats científiques i crítiques universitàries puguin suposar un valor afegit), juntament amb la sensibilització de la comunitat universitària, constitueixen àmbits prioritaris del treball de la universitat en aquest camp”.

(Art. 11 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Les universitats són actors específics de cooperació per al desenvolupament que, per contribuir a construir una societat més justa i fomentar una globalització més humana, s’han de centrar en els camps d’actuació que corresponen a les seves tres missions principals: la formació, la recerca i la transferència de coneixement. Amb aquest pla s’aposta perquè hi hagi una clara diferenciació entre les accions de cooperació per al desenvolupament de les universitats i les accions que porten a terme altres actors, com ara les ONGD o les administracions públiques. Les universitats públiques catalanes es comprometen a cercar en cada acció el paper específic de les universitats, i a realitzar accions de cooperació al desenvolupament que s’adeqüin a les seves àrees d’actuació prioritàries. En resum, fomentaran una cooperació universitària per al desenvolupament pertinent al món universitari que contribueixi al desenvolupament dels països socis enfortint els sistemes d’educació superior i de recerca mitjançant la generació de capacitats docents, de recerca, d’innovació i de transferència de coneixement”.

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“La CUD catalana s’ha d’adaptar a aquest nou escenari reforçant, en primer lloc, la seva focalització en els àmbits en què aporta un valor afegit diferenciat de la resta d’actors de cooperació al desenvolupament; i, en segon lloc, incorporant elements que permetin avançar en la qualitat de la CUD en la línia dels principis d’eficàcia de l’ajuda”.

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“El 55,5% dels consultats indica que la ciència i la tecnologia han de ser els àmbits de cooperació de la UPC. Ningú s'ha manifestat de manera excloent, però si es treballa en altres àmbits, ha de ser en col·laboració amb altres universitats especialitzades”.
(Informe sobre la CUD a la UPC).

“La lectura quantitativa no mostra una tendència clara i els parers estan molt dividits. El 46% (...) es manifesten (...) a favor que la UPC actuï directament per millorar les condicions de vida als països del sud i el 44,4% es manifesten a favor que l'objectiu principal de la CUD a la UPC sigui sensibilitzar la comunitat universitària per construir una ciutadania més informada i compromesa”. “La gran majoria dels comentaris són molt reveladors i aclareixen (...) que les dues modalitats són complementàries: cal sensibilitzar, però també cal actuar. Moltes persones manifesten que haurien volgut poder marcar les dues opcions a l'hora”.
(Informe sobre la CUD a la UPC).

“El 52,4% dels consultats opinen que s'ha de concretar més clarament l'estratègia de la cooperació universitària per al desenvolupament a la UPC. Als comentaris afegeixen que l'estratègia hauria de ser consensuada, ben definida, transparent i de llarga durada. També fora important sistematitzar la informació sobre l'estratègia”.
(Informe sobre la CUD a la UPC).

“La UPC ha de donar suport a tot tipus de projectes que permetin la implicació del màxim nombre de membres de la comunitat universitària però, principalment, tenint en compte l'impacte i pertinència del projecte per sobre de la seva dimensió o àrea geogràfica”.
(Informe sobre la CUD a la UPC).

“Una majoria d'un 67,2% comparteix la necessitat de reservar recursos per a projectes que la UPC consideri estratègics però com a una altra via de finançament de la cooperació i que no afecti a la convocatòria d'ajuts del CCD”.
(Informe sobre la CUD a la UPC).

Anàlisi DAFO:

<p>FORTALESES</p> <ul style="list-style-type: none"> - F1. L'actual equip de govern de la UPC ha assumit el compromís d'elaborar un pla estratègic de cooperació i es troba a l'inici del seu mandat; per primer cop, integra dins del Consell de Direcció un Comissionat de Sostenibilitat, Cooperació i Desenvolupament. - F2. La comunitat universitària percep que cal disposar d'una estratègia i, a més, coincideix en què la CUD forma part essencial de la funció social de la universitat. - F3. Les àrees de coneixement de la UPC tenen un valor elevat per al sistema de cooperació al desenvolupament. - F4. Dilatada experiència a la UPC en l'àmbit de la CUD i reconeixement com una de les universitats més actives en aquest camp, amb una implicació continuada i sòlida de la comunitat universitària. - F5. L'agenda de contraparts i socis de què es disposa és molt àmplia i, en alguns casos, té un llarg recorregut. - F6. L'existència del GPAQ i d'una cultura de la planificació a la institució pot facilitar incloure i/o reforçar objectius sobre CUD en el sistema de planificació estratègica de les unitats organitzatives de la UPC. - F7. Existència del Programa Reutilitza, com a programa de voluntariat. 	<p>DEBILITATS</p> <ul style="list-style-type: none"> - D1. Falta d'un discurs institucional cohesionat i integrador que englobi els temes de responsabilitat social universitària: cooperació i desenvolupament humà, sostenibilitat, comerç just, consum responsable, polítiques d'igualtat, altres línies de voluntariat social. - D2. Coexisteixen a la comunitat universitària visions diferents sobre la CUD i el paper de la universitat en aquest camp. - D3. La participació dels membres de la comunitat universitària en els espais de debat, reflexió i decisió de la CUD és baixa, irregular i informal. - D4. La UPC no té un treball sòlid a 4rt món, només algun programa (Reutilitza, Centre de Reciclatge d'Ulleres) es pot incloure en aquesta línia. - D5. Ens costa clarificar el rol de la universitat dins del sistema d'agents en cooperació i en particular enfront el rol de les ONGD, està pendent fer visible la complementarietat entre actors, construir sinèrgies, fer entendre el nostre paper diferencial i el valor, potencialitat i limitacions de la nostra actuació. - D6. La relació amb les contraparts i amb les ONG del nord no és prou sòlida, manquen marcs de relació més estables. - D7. Dispersió de les accions i dificultat per coordinar línies i iniciatives.
<p>AMENACES</p> <ul style="list-style-type: none"> - A1. Els canvis en les direccions polítiques d'institucions clau (administracions públiques, xarxes universitàries) afecten de forma crucial la continuïtat del treballs. - A2. En l'àmbit CUD, les universitats tenen molt poc pes i escassa capacitat d'incidència en la seva relació amb les administracions i agències de cooperació, som un agent poc valorat. 	<p>OPORTUNITATS</p> <ul style="list-style-type: none"> - O1. Existència d'un marc legal i de planificació clar i suficient per donar guiatge i cobertura a l'acció de CUD. - O2. Esborrany de la llei de ciència: un avanç cap a la normalització de la CUD. - O3. Recent aprovació per part de l'ACUP del Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015. - O4. Posicionament clar de la UPC com a universitat socialment compromesa en temes com ara la CUD, sostenibilitat, igualtat d'oportunitats, accessibilitat, etc. Hi ha plans en marxa i es poden generar sinèrgies i sumar esforços. - O5. Procés de reforma dels Estatuts de la UPC: una oportunitat per reforçar la importància i visibilitat de la CUD. - O6. Futura elaboració d'un codi ètic a la UPC. - O7. L'actual treball en xarxa facilita la existència d'espais de reflexió i acció conjunta amb la resta d'universitats.

Evidències:

L'activitat de la UPC en el camp de la cooperació al desenvolupament ha experimentat un creixement continuat d'ençà de la posada en marxa del CCD, l'any 1993, i la posterior constitució d'un fons propi vinculat a la Campanya del 0,7%. Aquesta línia d'acció, inicialment articulada a l'entorn de l'extensió universitària, ha anat reforçant la seva connexió amb l'activitat acadèmica que es desenvolupa a la UPC, en correspondència amb el paper que se li ha assignat a la universitat com a actor de cooperació al desenvolupament.

La normativa i els instruments que guien la política de cooperació al desenvolupament han anat definint cada vegada amb més precisió els espais que corresponen a cada actor, com també la necessitat d'establir dinàmiques de treball col·laboratives i complementàries entre ells. En el cas de les universitats, s'identifica aquest espai d'actuació propi amb les que constitueixen les seves missions bàsiques: la formació, la recerca i la transferència de coneixement. És, per tant, en aquest marc on li correspon cercar els àmbits d'activitat als quals pot fer una aportació més valuosa i diferenciada tot partint de les seves característiques i dels espais d'actuació que li són propis, en conjunció amb altres actors que també hi han d'aportar la seva expertesa.

A partir de l'anàlisi de la situació actual de la CUD a la UPC, la major part de la comunitat universitària ha manifestat que esdevé essencial donar-li un nou impuls i reconèixer la seva importància com a part de la missió de la universitat i que la institució hauria de consolidar el seu compromís amb aquest eix de responsabilitat social, integrant-lo en el conjunt de la seva activitat.

BLOC 2- ORGANITZACIÓ: ESTRUCTURA I FINANÇAMENT

Marc normatiu i aportacions de la comunitat universitària

“Igualmente, en este periodo deben potenciarse las estructuras internas que las Universidades han diseñado para la cooperación al desarrollo.”
(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“En aquest procés de normalització i transversalització de la CUD a les universitats públiques catalanes, a les oficines i els centres de cooperació universitària per al desenvolupament els correspon un paper destacat, ja que hauran de liderar-ne la implementació i vetllar perquè es porti a terme. És per aquest motiu que cal adequar les unitats responsables de la CUD als nous reptes que planteja aquest pla. En aquest sentit, cal assegurar que aquestes unitats siguin els punts focals de les accions que, des de diferents àmbits, les universitats públiques catalanes duguin a terme amb institucions d'educació superior dels països socis”.
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“La participació de la comunitat universitària en la cooperació al desenvolupament, encara que sigui voluntària, pot ser reconeguda com a part de la tasca pròpia dels diferents membres de la comunitat universitària, com a aportació institucional de la universitat a la societat. S'ha d'estimular la participació en la cooperació de manera que no suposi cap mena de discriminació acadèmica per a les persones que hi participen”.
(Art. 16 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Per a això, les universitats han d'estudiar les fórmules necessàries per al reconeixement acadèmic de les activitats pròpies de la cooperació al desenvolupament que duguin a terme el personal docent i investigador, impulsant línies de recerca en les seves àrees d'activitat, afavorint la implantació d'assignatures i línies curriculars, establint, dins de les seves

possibilitats, els procediments adequats que permetin el desplaçament a altres països per participar en projectes de cooperació, incentivant la normalització d'aquestes activitats entre les habituals d'aquest personal, i considerant la possibilitat d'incloure un apartat d'activitats de cooperació al desenvolupament en l'àmbit universitari en el model de CV de les universitats.

Igualment, les universitats poden impulsar mecanismes que valorin la participació en projectes i activitats de cooperació al desenvolupament, estimulant la seva qualitat de manera anàloga i amb indicadors i procediments d'avaluació o acreditació semblants als que es fan servir en la valoració dels mèrits docents, investigadors o de gestió institucional”.

(Art. 17 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Amb el mateix propòsit, les universitats poden facilitar la incorporació del personal d'administració i serveis a les activitats de cooperació al desenvolupament. Han de permetre la seva participació en aquestes activitats sense minvament dels seus drets laborals i establint fórmules que, d'acord amb la normativa legal aplicable, permetin el seu desplaçament a altres països quan es requereixi la seva contribució i/o assessorament tècnic en projectes i programes de cooperació que es portin a terme”.

(Art. 18 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Pel que fa a l'estudiantat, les universitats han d'estimular la seva incorporació a les activitats de cooperació al desenvolupament, afavorint la creació d'ONGD universitàries, l'associacionisme estudiantil i el voluntariat en aquestes matèries i valorant adequadament aquest treball mitjançant crèdits, igual que es fa amb altres tipus d'activitats”.

(Art. 19 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Millorar el suport que s'ofereix a l'Estudiantat, PDI i PAS que dedica els seus esforços a activitats solidàries i de cooperació” *(6.3.01 Cooperació per al desenvolupament- Eix 6- Universitat i Societat. Compromís i Responsabilitat del Pla de Govern UPC14)*

“A més de la pròpia i imprescindible aportació institucional, les universitats han de facilitar el compromís financer dels diferents membres de la comunitat universitària per donar suport a les activitats de cooperació al desenvolupament, mitjançant fórmules que permetin contribuir de manera solidària a l'impuls d'aquestes activitats, com les inspirades en el 0,7 % o altres formes d'aportació econòmica voluntària”.

(Art. 20 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Avui en dia, es pot constatar que encara que les universitats es comencin a reconèixer com a agents de cooperació per al desenvolupament i que en el nou Pla director de la cooperació espanyola la investigació, la innovació i els estudis per al desenvolupament representin un dels eixos prioritaris de la cooperació, no hi ha instruments adequats ni finançament suficient i estable per poder portar a terme aquesta política de cooperació conjuntament amb les universitats”.

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Elaborar anualment la memòria de responsabilitat social de la UPC”. *(Actuació 6.01.02- Eix 6.1 de Responsabilitat Social del Pla de Govern UPC14)*

“Visualitzar les actuacions que la Universitat porta a terme en l'àmbit de la responsabilitat social”. *(Actuació 6.01.03 - Eix 6.1 de Responsabilitat Social del Pla de Govern UPC14)*

“Consolidar la integració en els processos de prestació de serveis dels principis de sostenibilitat, igualtat d'oportunitats, solidaritat i cooperació” *(Objectiu 4 ,Eix 3.1 Cultura i Organització del Pla de Govern de la UPC14).*

“El finançament propi de la UPC vinculat a la campanya del 0,7% sembla suficient per activitats de CUD. No obstant això, els consultats opinen que mai és suficient, atenent a les necessitats de millora de les condicions de vida dels països del sud. En aquest sentit, els fons complementaris haurien de procedir d’entitats externes a la UPC i, prioritàriament, entitats públiques”.

(Informe sobre la CUD a la UPC).

“La comunitat de la UPC està satisfeta de les possibilitats de participació en activitats de cooperació universitària per al desenvolupament, segons manifesta el 59% dels consultats. Fora necessari que el CCD impulsés projectes on les persones es poguessin incorporar. Algunes persones del PAS manifesten que només poden participar-hi fora d’hores de treball”.

(Informe sobre la CUD a la UPC).

“Un 46,9% tendeix a l’opció de que sí disposa d’informació suficient... el 44,6% pensen que no tenen prou informació (...). Per col·lectius, el PDI tendeix en més gran proporció cap a l’opció de que sí disposa d’informació suficient, mentre que el PAS tendeix en més gran proporció cap a l’opció de que no disposa d’informació suficient.”

(Informe sobre la CUD a la UPC).

“Un 55,2% està a favor de dedicar més esforços per tal de captar fons tant públics com privats, sense excloure la via de la participació interna, on també opinen que cal treballar la sensibilització. Així doncs, la tendència és clara a l’hora de decantar-se majoritàriament a favor. (...) “ es va abordar el tema de la coherència i l’ètica a l’hora de cercar finançament extern. En aquest sentit van manifestar una preferència pel sector públic.”

(Informe sobre la CUD a la UPC)

Anàlisi DAFO

<p>F1. El CCD és una unitat organitzativa estable dins de l’organigrama de la universitat</p> <p>F2. Hi ha un compromís estable de la universitat a través de la Campanya 0’7%.</p> <p>F3. El Consell del CCD, com a òrgan representatiu en què participen membres dels diferents col·lectius de la comunitat universitària, pot enriquir el discurs i les dinàmiques internes de la CUD.</p> <p>F4. Hi ha una base de voluntariat sòlida i estable, sobretot pel que fa a l’estudiantat i al PDI, i es compta amb una bona complicitat per part d’altres unitats UPC.</p> <p>F5. Existeixen grups de cooperació més o menys organitzats a l’entorn de gairebé totes les àrees de coneixement i de totes les escoles.</p> <p>F6. Creix el nombre de projectes que aconsegueixen finançament extern.</p> <p>F7. L’equip CCD ha millorat el sistema de coordinació interna.</p> <p>F8. En els darrers anys s’han renovat i impulsat noves eines de</p>	<p>D1. El reglament del CCD aprovat en el seu moment ha quedat obsolet. Paper del Consell més assessor que executiu. Manca d’una junta o òrgan similar que enforteixi el nivell de direcció / acció.</p> <p>D2. Les tasques de participació en el Consell del CCD i, en particular, les de la direcció del CCD, no tenen suficient reconeixement en l’activitat del PDI.</p> <p>D3 Hi ha una part de l’estructura del CCD no integrada en Capítol I, que s’autofinança amb recursos vinculats a la campanya 0,7%. La estructura tècnica de suport (CCD) és molt reduïda, la qual cosa dóna poc marge per assumir noves tasques i responsabilitats.</p> <p>D4. Presència física del CCD només a Campus Nord i CBL.</p> <p>D5. El model relacional entre els actors que fan CUD a la UPC no és clar, i això dificulta la interlocució. Cal clarificar dins la UPC quin és l’encàrrec específic de cadascú i també del CCD: és la “porta” de tota l’activitat CUD o és només un agent més que fa CUD?, com mostrem tota la CUD de manera conjunta?</p> <p>D6. Escassa activitat de les entitats del Grup UPC en l’àmbit CUD.</p> <p>D7. Manca encara un bon sistema de gestió de la informació, tot i que s’està treballant en el seu disseny. Possibilitat de millorar la gestió dels projectes, fer seguiment de convenis i de relació amb</p>
--	--

<p>comunicació: butlletí, web, facebook, etc., amb clares possibilitats de créixer.</p>	<p>altres actors, etc.</p> <p>D8. El PAS és un col·lectiu que pràcticament no participa de forma directa en accions CUD.</p> <p>D9 En els darrers anys les aportacions voluntàries a la campanya del 0,7% tendeixen a reduir-se (context de crisi econòmica, promoció insuficient)</p> <p>D10. No s'identifica prou l'activitat CUD amb la institució i amb la campanya 0,7%, sinó que s'associa fonamentalment amb qui protagonitza directament les accions (associacions i grups de cooperació, grups de recerca, etc.).</p>
<p>A1. Context de crisi econòmica: mancaran recursos durant els propers anys? Podrem mantenir l'activitat?</p> <p>A2. A curt i mig termini la UPC no creixerà en plantilla.</p> <p>A3. Amb el proper canvi d'espais del CCD, es perdrà centralitat física i visibilitat al Campus Nord, en particular de cara als estudiants.</p> <p>A4. Que el CCD sigui percebut o bé quedi relegat a desenvolupar un rol merament finançador en relació amb el paper d'altres actors interns, en el cas que aquests liderin tot el treball en les línies de formació i de recerca.</p>	<p>O1. En aquest entorn de crisi es pot redistribuir la plantilla de les unitats organitzatives per racionalitzar recursos en base a prioritats institucionals.</p> <p>O2. Proper trasllat del CCD a Torre Girona: millora de l'espai de treball i més proximitat a unitats d'àmbits propers com ara el Servei de Relacions Internacional.</p> <p>O3. Voluntat de la institució que el treball de CUD s'estengui a tot el Grup UPC.</p> <p>O4. Disseny en curs d'un sistema de gestió de la informació del CCD.</p> <p>O5. Potencial que ofereixen ex-estudiants que segueixen essent actius en cooperació al desenvolupament en altres entitats i institucions.</p> <p>O6. Grups i associacions de cooperació als diferents campus: construir complicitats</p>

Evidències:

L'activitat de cooperació per al desenvolupament s'ha anat estenent de forma progressiva a la UPC, involucrant un nombre cada vegada més important d'actors que han evidenciat la voluntat d'assumir un paper actiu. En els darrers anys s'han constituït diferents estructures i associacions específicament orientades a treballar en el camp de la CUD, als que cal sumar moltes altres unitats que han anat incorporant aquesta temàtica als seus programes de treball. Tot i tenir naturalesa i enfocaments molt diversos, totes elles comparteixen l'objectiu de contribuir a reforçar el treball per al desenvolupament humà sostenible i la reducció dels desequilibris.

Per consolidar i donar visibilitat a l'activitat que desenvolupa la UPC en aquest camp és fonamental promoure la suma d'esforços i l'acció coordinada entre les diferents unitats internes que hi tenen un paper actiu, alineant-les en la direcció cap a la què apunta aquest pla estratègic.

D'altra banda, en un context de crisi econòmica global que colpeja de manera més intensa els més vulnerables, esdevé cabdal fer un esforç addicional per mantenir –sinó incrementar– el suport als programes que s'orienten a reduir aquests desequilibris. La UPC referma el seu compromís amb la cooperació al desenvolupament donant continuïtat a aquesta línia d'acció a través dels recursos vinculats a la Campanya del 0,7% i facilitant les millors condicions possibles perquè aquest programa compti amb una estructura de suport adequada.

BLOC 3- ACTIVITATS

3.1 Educació per al Desenvolupament per a incidir al Nord

Marc Normatiu i Aportacions de la comunitat universitària

“La Cooperación Española, a través del Plan de acción que emane del III PD de la Cooperación Española y que tiene su base en la Estrategia de Educación para el Desarrollo, y de acuerdo con las recomendaciones establecidas en el *Consenso Europeo sobre desarrollo en materia de sensibilización y educación para el desarrollo*, promoverá este ámbito estratégico a través de los espacios formales, no formales e informales. En todos ellos promoverá la participación, coordinación y complementariedad de los agentes de la sociedad: ONGD, nuevos movimientos sociales, Universidades, empresas y organizaciones empresariales, empresas de economía social, medios de comunicación, plataformas y redes internacionales, incluyendo redes de autoridades locales, e incorporará en sus iniciativas a representantes de estas instituciones y movimientos. Especialmente, en el ámbito formal, promoverá la coordinación y complementariedad del conjunto de la AGE, en el espacio de sus competencias.”
(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“En las universidades se potenciarán los títulos oficiales de Máster en desarrollo, cooperación y materias relacionadas, avanzando en la creación de un tronco común y una mayor especialización”.
(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“Es fomentará la introducción del vessant del desenvolupament i de la cooperació per al desenvolupament com a tema transversal que es tingui en compte en tots els plans d'estudis de totes les titulacions que ofereixen les universitats”.
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“En aquest sentit es proposa que les universitats ofereixin, en l'àmbit de la formació de grau, itineraris formatius específics en cooperació al desenvolupament, inclosos els que impliquin la mobilitat vinculada a projectes de cooperació, que quedin recollits al suplement europeu del títol”.
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“La formació professional i científica que ofereixen les universitats ha d'anar acompanyada d'una educació de la ciutadania amb capacitat de reflexió, capaç d'actuar de manera sostenible en un món globalitzat”.
(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Per tant, la formació professional i científica que ofereixen les universitats ha d'anar acompanyada d'una formació en habilitats, actituds i valors que permetin als estudiants entendre i actuar tenint en compte tots els aspectes de l'activitat humana, a més de participar de manera activa en la societat. S'ha de convertir en una formació integral de les persones orientada al compromís i l'acció per prendre consciència de les desigualtats existents i de les seves causes, i també del seu rol en la construcció d'unes estructures més justes. En definitiva, cal contribuir a una implicació decidida de les universitats a formar una ciutadania global, respectuosa amb els drets humans”
(ACUP : Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“L’EEES reconeix la formació ètica i l’educació per a la ciutadania dels estudiants universitaris com a part de la seva formació, i ofereix una oportunitat per incorporar noves formes d’aprenentatge en valors en els currículums acadèmics mitjançant l’obtenció de crèdits per la participació en activitats de solidaritat i cooperació. És evident que aquest context de canvi significa una oportunitat per introduir qüestions vinculades a l’educació per al desenvolupament en la formació dels estudiants universitaris¹. Davant d’aquests reptes i oportunitats, es proposa que les universitats públiques catalanes que impulsin la introducció de forma transversal de la formació en desenvolupament i cooperació per al desenvolupament als plans d’estudis de totes les carreres universitàries”

(ACUP : Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Promoure, a través d’activitats de sensibilització en els diferents campus de la UPC, l’adopció de valors i actituds que contribueixin a la reflexió crítica i al compromís actiu en la lluita contra la pobresa”. *(Actuació 6.04.02 del Pla de Govern UPC 14 – Cooperació per al Desenvolupament Eix 6 Universitat i Societat. Compromís i responsabilitat Social)*

“L’oferta de formació vinculada a la cooperació universitària per al desenvolupament s’hauria d’incrementar, segons manifesta el 51,2% dels enquestats. Dels comentaris aportats es desprèn la importància de que la formació en cooperació sigui una matèria transversal, que molts dels programes formatius actuals es centren en sostenibilitat i que caldria enfocar aquesta formació cap a altres àrees com l’economia mundial, la pobresa, la sociologia de les comunitats i altres”.

(Informe sobre la CUD a la UPC).

El 22% està d’acord amb prioritzar la formació d’especialistes, el 24% amb fer una formació que encara que sigui més generalitzada pugui arribar a tots els sectors. I el 51,6% es situa a la franja del mig, de forma que les dues opcions es presenten com vàlides.

(Informe sobre la CUD a la UPC).

“Combinar la formació d’especialistes amb una formació generalista és una de les propostes dels participants en aquest estudi. Un programa genèric pot permetre atreure més comunitat universitària i d’altra banda donar una continuïtat formativa a aquelles persones que ja porten una trajectòria en cooperació universitària per al desenvolupament i que poden esdevenir especialistes de referència”.

(Informe sobre la CUD a la UPC).

Anàlisi DAFO

<p>F1. Consens total en què l’EpD forma part de la missió de la universitat i en què, per tant, la UPC ha de treballar en aquest eix.</p> <p>F2. Objectius compartits amb altres actors com ara l’Institut de Sostenibilitat i l’Oficina d’Igualtat d’Oportunitats (a més, figura del Comissionat com a nexa amb sostenibilitat).</p> <p>F3. Agenda d’ONGD i altres entitats del Nord i del Sud que poden recolzar amb la seva presència i donar més valor a accions de sensibilització, com també reforçar la docència en àmbits concrets (a nivell de grau o de màster).</p> <p>F4. Fundació UPC, CUDU: formació de postgrau, formació permanent.</p> <p>F5. Elevat nombre de PDI que imparteix (o impartia) ALE’s i</p>	<p>D1. Escassa coordinació amb altres àmbits (sostenibilitat, igualtat d’oportunitats, etc.).</p> <p>D2. No hi ha una “icona UPC” (un acte o.... -com ara les jornades de presentació de projectes- que tothom conegui i que esdevingui un referent de la CUD a la UPC)</p> <p>D3. La formació de les persones que es desplacen a terreny a fer una acció de cooperació es pot millorar i/o adequar.</p> <p>D4. Diversitat i diferent nivell i qualitat de l’oferta formativa actual.</p> <p>D5. Manca d’una oferta formativa per al PAS i el PDI</p> <p>D6. No hi ha una metodologia comuna per al treball de</p>
---	--

<p>optatives en la pràctica totalitat dels centres i escoles de la UPC.</p> <p>F6. Elevada demanda d'aquest tipus de formació i, en general, bona resposta en el marc dels programes existents.</p> <p>F7. El CCD disposa d'algunes eines i canals propis de sensibilització (jornada de projectes, exposició itinerant, concurs de fotografia, materials difusió...).</p> <p>F8. El CCD ofereix una línia específica de suport per aquest tipus d'activitats (S, EpD) en el marc de la convocatòria anual d'ajuts.</p> <p>F9. Extensa xarxa de grups de cooperació que duen a terme accions de sensibilització de manera regular.</p> <p>F10. La major part dels projectes a terreny que es canalitzen a través de la convocatòria d'ajuts també inclouen als components de retorn accions de sensibilització.</p>	<p>competències genèriques a les escoles, i això dificulta poder fer propostes de treball.</p> <p>D7. Formació de postgrau: limitada a l'àmbit de l'agricultura i, com a especialitat, dins d'altres programes (sostenibilitat i enginyeria civil a Camins). La particularitat dels programes de la Fundació UPC.</p> <p>D8. Únicament el 10% dels projectes presentats a la convocatòria del CCD són EpD.</p> <p>D9. No tenim capacitat (recursos humans, eines) per donar suport i per fer un seguiment acurat de les accions de sensibilització que es generen a partir dels projectes al Sud.</p> <p>D10. No hi ha activitats de sensibilització a tots els campus (o la informació no sempre ens arriba).</p>
<p>A1. Les activitats no tenen reconeixement acadèmic.</p> <p>A2. Desaparició de les ALEs i reducció del total de crèdits a 6 ECTS.</p> <p>A3. Hi ha molta quantitat d'informació i s'organitzen molts actes, sovint amb els mateixos formats: cada vegada es fa més difícil fer arribar els missatges, cal innovar</p>	<p>O1. Aprofitar els itineraris i la relació amb IES ja establerta en el marc de les accions de promoció UPC per difondre també continguts d'EpD (formació de professorat, premis, etc.), mostrant l'àmbit de la cooperació com un altre dels temes en què es treballa a la universitat.</p> <p>O2. Incidència: convicció del potencial de la universitat com a agent de transformació social.</p> <p>O3. Segueix havent demanda de professionals per treballar en cooperació al desenvolupament (per tant, necessitat de formació especialitzada).</p> <p>O4. Impulsem molts projectes i es genera un gran volum de coneixement, material gràfic, informació, dades, etc. Possibilitat d'aprofitar millor aquests recursos.</p> <p>O5. Treball en competències genèriques, en particular Compromís social i sostenibilitat. 6 ECTS que es poden convalidar.</p> <p>O6. Vídeos de projectes i altres formats avui ja fàcils i accessibles, que hem de poder explotar i aprofitar millor (blogs, webs, etc.)</p>

EpD inclou: sensibilització, formació no formal, formació a nivell de grau, formació especialitzada i formació continuada.

Evidències:

Mostrar les causes i els efectes dels desequilibris, acostant la universitat a altres realitats tradicionalment allunyades de les aules, significa apostar per continguts que enriqueixen la formació de ciutadans/es responsables i de professionals sensibles amb la situació que afecta bona part de la humanitat. Aquest és un dels rols que s'assigna a la universitat en la seva missió formativa i és, també, una de les conclusions que s'extreuen dels processos participatius realitzats per tal d'analitzar la CUD a la UPC: el treball de formació i de sensibilització és essencial i, per tant, cal que la universitat disposi d'una oferta continuada d'iniciatives i de propostes, formals i informals, que obrin canals d'informació i donin eines per al debat, la reflexió crítica i l'acció transformadora.

En aquest sentit durant els darrers anys tant el coneixement general dels impactes de la tecnologia com la millora de les capacitats per a l'acció en entorns que requereixen d'habilitats, actituds i coneixements específics han vingut formant part de l'oferta

formativa de la UPC, a nivell de grau i de postgrau. Els canvis en l'estructura i enfocament dels ensenyaments que es deriven de la implantació de l'EEES obliguen, d'altra banda, a adaptar l'actual oferta formativa en Educació per al Desenvolupament a aquest nou escenari.

3.2: El coneixement i la tecnologia al servei del desenvolupament humà

Marc normatiu i aportacions de la comunitat universitària

“El principal objetivo de la Cooperación Española en el ámbito de la investigación e innovación para el desarrollo es: *Favorecer los procesos de generación, apropiación y utilización del conocimiento científico y tecnológico para mejorar las condiciones de vida, el crecimiento económico y la equidad social.* Este objetivo contempla tanto el fortalecimiento de las capacidades endógenas para la investigación y la innovación como la valorización de los saberes locales y la transferencia, a través de múltiples vías, de conocimientos científicos y tecnologías para su incorporación en el tejido social y productivo. Los objetivos específicos del sector son los siguientes:

OE 1: contribuir a la creación y fortalecimiento de las capacidades políticas, institucionales y humanas para el desarrollo de actividades de investigación e innovación en los países prioritarios para la Cooperación Española.

OE 2: fomentar la generación, difusión y transferencia de conocimientos y tecnologías para abordar problemas críticos del desarrollo humano, social y económico.

OE 3: fomentar un sistema de innovación que facilite la valorización de recursos, la mejora de los procesos productivos y el desarrollo de iniciativas emprendedoras, como soporte del desarrollo económico. La cultura de innovación de los sectores empresariales es un aspecto clave para el desarrollo.

OE 4: fomentar la participación de universidades e instituciones de investigación así como de personal investigador español en programas multilaterales y de organismos internacionales de los que España forma parte y a los que apoya financieramente.

El fortalecimiento político, institucional, financiero y de gestión en el ámbito científico y técnico es un objetivo con fuerte efecto multiplicador, puesto que sienta las bases para consolidar capacidades endógenas para crear un sistema científico-técnico y orientarlo hacia los objetivos de desarrollo del país. La existencia de recursos humanos formados es uno de los requisitos para el desarrollo científico y tecnológico. Desde la óptica de la cooperación al desarrollo debe destacarse que la formación de recursos humanos deberá ir acompañada de instrumentos y medidas que garanticen su reincorporación a los países de origen y el impacto institucional de esta actividad, asociando la formación con actividades conjuntas de investigación con las instituciones de origen en la medida de lo posible. La creación de capacidades para la investigación incluye el apoyo a la creación de infraestructuras, laboratorios, bibliotecas y equipamientos para la investigación. Igualmente, requiere si es demandado por los socios del concurso de las universidades y de los organismos públicos de investigación que, a través de programas de formación e investigación especializados, contribuirán al fortalecimiento de la capacidad investigadora y tecnológica de los países socios.

Líneas estratégicas:

- *Capacidades institucionales:* cooperación para el establecimiento de sistemas nacionales de I+D+i, incluyendo actividades de diagnóstico, y de elaboración de políticas, planes e instrumentos, así como la capacitación de especialistas en política científica y gestión de la investigación y la innovación.
- *Formación de capital humano:* formación de profesionales de la investigación dentro de un esquema que suponga, además de la creación de capacidades humanas para la investigación, el fortalecimiento institucional en los países de origen de personas investigadoras formadas, mediante la cooperación entre las instituciones españolas y las de los otros países. Estas actuaciones deben estar estrechamente articuladas con las de fomento de la cooperación científica y universitaria. El fomento de su movilidad se inscribe en el marco del desarrollo de proyectos conjuntos de investigación, de capacitación y de valorización y transferencia de tecnología.
- *Apoyo a la investigación y desarrollo tecnológico:* investigación y generación de conocimiento y de tecnología sobre problemas críticos para el desarrollo. Valorización y protección de saberes y tecnologías tradicionales.
- *Creación de infraestructuras científicas y tecnológicas:* a través de proyectos bien incardinados en estrategias de desarrollo tecnológico nacionales y, preferentemente, apoyados en acuerdos con universidades y organismos públicos de investigación españoles.”

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“El Ministerio de Ciencia e Innovación (MICINN), junto con el MAEC a lo largo de este ciclo desarrollará un plan para la promoción de la I+D y los EsD, con medidas que permitan ampliar y consolidar nuestra base de investigadores y centros de investigación especializados en estudios sobre el desarrollo, con carácter multidisciplinar y en sus múltiples facetas. En particular se tratará de:

1. Reforzar las capacidades de investigación sobre desarrollo en nuestros países socios, apoyando decididamente sus políticas públicas de I+D+i, universidades y centros de investigación locales. Para ello, se contemplará en las Estrategias País las necesidades y potencialidades de I+D para el desarrollo, articulando el apoyo de Organismos Públicos de Investigación (OPI), centros tecnológicos, universidades y empresas españolas a las estrategias de I+D locales.

2. Impulsar la especialización del personal investigador en aquellos ámbitos de la ciencia y tecnología que más aplicación o importancia pueden tener para el desarrollo y, especialmente, en aquellos relacionados con las prioridades temáticas de la Cooperación Española. Para ello:

- Incorporar un incentivo curricular explícito mediante la consideración de la participación en programas y proyectos de I+D en la valoración del currículo docente e investigador del Personal Docente Investigador (PDI).
- Incorporar a partir de 2010 en los programas de trabajo del Plan Nacional de I+D+i 2008-2011 la aplicación transversal de la I+D al desarrollo (en sectores prioritarios del PD).
- Incorporar, desde la propia concepción del próximo Plan Nacional de I+D+i, su contribución al desarrollo como eje prioritario.

3. Consolidar y duplicar la base de investigadores, profesores y centros de investigación especializados en estudios sobre el desarrollo. Para ello:

- Incorporar un incentivo curricular explícito, mediante valoración en currículum docente e investigador del PDI de la especialización en EsD.
- Incorporar los EsD a partir de 2010 en los programas de trabajo del Plan Nacional de I+D+i 2008-2011.
- Crear una Red de Estudios sobre el Desarrollo dependiente del MAEC, con participación del MICINN, de las universidades y de los OPI.
- Estudiar la creación del área de conocimiento de “Estudios sobre el Desarrollo”, con carácter multidisciplinar, conjuntamente entre el MAEC y el MICINN, con la participación de la Red de Estudios sobre Desarrollo.
- Poner en marcha en AECID, durante 2009 y 2010, un instrumento adecuadamente dotado para proyectos y Convenios plurianuales de apoyo a los EsD.”

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012)

“Objetivos de la Ley: (...) f) Fomentar la cooperación al desarrollo en materia de investigación científica, desarrollo tecnológico e innovación, orientada al progreso social y productivo, bajo el principio de la responsabilidad social de las instituciones de investigación e innovación”.

(Borrador Ley de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación).

“Artículo 38. *Cooperación al desarrollo.*

1. Las Administraciones Públicas fomentarán, en colaboración y coordinación con el Ministerio de Asuntos Exteriores y Cooperación, la cooperación internacional al desarrollo en los ámbitos científicos, tecnológicos y de innovación, a través del fortalecimiento de las capacidades humanas e institucionales, en los países prioritarios para la cooperación española y en los programas de los organismos internacionales en los que España participa.
2. Se establecerán programas y líneas de trabajo en temas críticos para su desarrollo como prioridades, en el marco de la Estrategia Española de Ciencia y Tecnología y de la Estrategia Estatal de Innovación, y se fomentará la transferencia de conocimientos y tecnología en el marco de proyectos de cooperación para el desarrollo productivo y social de los países mencionados.
3. Las Administraciones Públicas reconocerán adecuadamente las actividades de cooperación al desarrollo que lleven a cabo los participantes en las mismas. “

(Borrador Ley de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación).

“Per tant, es proposa incorporar eines d'avaluació d'impacte i avaluacions ex-post en la valoració dels resultats aconseguits per mitjà dels projectes i programes en l'àmbit de la CUD. Aquests instruments, entesos com a elements d'aprenentatge, estaran orientats a facilitar la millora constant de la qualitat de la CUD”.

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Un altre aspecte clau a l'hora de fomentar la institucionalització de la CUD en totes les activitats universitàries, és el reconeixement acadèmic i professional de les persones activament implicades en tasques de cooperació per al desenvolupament. Cal impulsar que es reconeguin aquestes activitats per mitjà de crèdits i plans de desenvolupament professional, i que hi hagi un reconeixement més gran dels projectes de recerca per al desenvolupament finançats per fons de cooperació i avaluats per les agències de qualitat com a activitats de recerca”.

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“ Per tal que les universitats contribueixin a la creació de coneixement per al desenvolupament global, cal promoure la creació i la consolidació de grups de recerca a les universitats públiques catalanes en aspectes vinculats amb el desenvolupament i la cooperació al desenvolupament, així com promoure que aquells que no tinguin aquest perfil específic també duguin a terme accions de recerca en aquesta línia”

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Cal destacar, per tant, la responsabilitat de les universitats (i dels governs corresponents) de fomentar una recerca que també tingui en compte les necessitats dels països socis, és a dir, la responsabilitat d’augmentar les activitats de recerca en àmbits rellevants per a la gran majoria de la població mundial”

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Dedicar un esforç particular a la promoció i suport de la recerca en ciència i tecnologia per al desenvolupament, amb la finalitat que el potencial de generació i transferència de coneixement que acumula la UPC contribueixi a ampliar les capacitats i oportunitats de desenvolupament dels països del Sud”. *(6.4.02 Cooperació per al desenvolupament- Eix 6- Universitat i Societat. Compromís i Responsabilitat del Pla de Govern UPC14)*

“Afavorir, a nivell de recerca, la generació i difusió de coneixement apropiat sobre ciència i tecnologia per al desenvolupament, en particular el reconeixement adequat de l’activitat que es du a terme, la millora dels instruments de suport, i donar-li la visibilitat que mereix” *(Actuació 6.04.03 del Pla de Govern UPC 14 – Cooperació per al Desenvolupament Eix 6 Universitat i Societat. Compromís i responsabilitat Social)*

“Reforçar les aliances i col·laboracions de la UPC amb altres actors de cooperació (ONGD, administracions i altres entitats) i el treball en xarxa”. *(Actuació 6.04.04 del Pla de Govern UPC 14 – Cooperació per al Desenvolupament Eix 6 Universitat i Societat. Compromís i responsabilitat Social)*

Impulsar la tecnologia que faci front als reptes que representa el Desenvolupament Sostenible per al futur de la humanitat” *(Objectiu 2 ,Eix 6.3 de Sostenibilitat del Pla de Govern UPC14)*

“Una àmplia majoria, un 70,2% dels enquestats, afirma que el CCD ha de promoure i impulsar de forma més activa l’activitat de recerca en cooperació per al desenvolupament, fer més sensibilització, disposar d’informació sobre l’activitat que realitzen els grups de recerca i fer-ne difusió. Coincideixen els enquestats que per poder dur a terme aquesta activitat, el CCD hauria de disposar de més recursos. Una majoria dels participants coincideix en què cal potenciar el treball conjunts amb equips de recerca d’altres universitats del Sud i xarxes universitàries”. *(Informe sobre la CUD a la UPC).*

“La consolidació dels nuclis d’excel·lència en recerca en ciència i tecnologia és un altre posicionament compartit pels enquestats i entrevistats i, en particular, en les àrees d’expertesa de la UPC. Aquesta consolidació podria ser un motor per a la sensibilització d’altres grups de recerca. Per contra, la manca de reconeixement del treball realitzat en cooperació i recerca pel desenvolupament continua sent una feblesa a resoldre”. *(Informe sobre la CUD a la UPC).*

“El 57,7% coincideix en què cal potenciar el treball amb accions de recerca d’universitats de Sud i xarxes universitàries (...)” *(Informe sobre la CUD a la UPC).*

Anàlisi DAFO

<p>F1. Consens entre la comunitat universitària respecte a què la UPC ha d'impulsar la recerca en ciència i tecnologia per al desenvolupament humà.</p> <p>F2. Participació significativa i continuada de membres de la comunitat universitària (prop de 500 persones l'any) en els projectes que obtenen ajut a través de la convocatòria del CCD.</p> <p>F3. Hi ha a la UPC una xarxa important de grups de cooperació organitzats, que aporten continuïtat als projectes i que assegurin una activitat continuada.</p> <p>F4. La convocatòria anual del CCD permet donar un cert suport a bona part de les iniciatives de la comunitat universitària, i la valoració que aquesta en fa és positiva.</p> <p>F5. Existència de grups de recerca, programes específics (ApD) en aquesta línia.</p> <p>F6. UPCommons com un espai idoni de visibilitat i accés a les publicacions i treballs acadèmics.</p>	<p>D1. La major part dels projectes són de petita dimensió i junts mostren una considerable dispersió.</p> <p>D2. Capacitat limitada de suport: els ajuts del CCD només cobreixen despeses de mobilitat. Coincideix amb les necessitats de suport de la comunitat universitària?</p> <p>D3. No es disposa d'eines adequades per recolzar o impulsar la recerca, ni possibilitats de donar suport a la gestió de projectes.</p> <p>D4. Hi ha PDI que du a terme recerca CUD i que no té vinculació amb el circuit CCD, per exemple a través de PCI o CTT → connexió insuficient amb SR11, CTT.</p> <p>D5. Bona predisposició del PDI per a col·laboracions puntuals, però no tanta per a compromisos estables o de més abast (més enllà de l'àmbit projecte).</p> <p>D6. No hi ha a la UPC un coneixement centralitzat sobre les diverses opcions existents de finançament per a projectes (quines existeixen, què poden cobrir, possibilitats de complementarietat).</p> <p>D7. Manca d'espais formals de trobada/intercanvi entre persones que participen en projectes del mateix àmbit temàtic / geogràfic per tal de facilitar la generació de sinèrgies entre grups, persones, diferents àrees.</p> <p>D8. En ocasions, insuficient formació dels participants en projectes, tot i que la comunitat universitària no ho percep així</p> <p>D9. No es disposa d'un bon sistema (ni prou recursos humans per fer-ho) per al seguiment i avaluació de projectes.</p> <p>D10. No es garanteix ni es fomenta prou un retorn dels projectes (publicacions de recerca o acadèmiques, materials docents, accions de sensibilització...). Quan és té el retorn tampoc com no està sistematitzat no l'aprofitem tant com convindria.</p>
<p>A1. De totes les col·laboracions que es desenvolupen anualment amb altres actors, molt poques es formalitzen a través d'acords o convenis. El marc de relació és més aviat espontani, informal i en ocasions discontinu.</p> <p>A2. No s'han tornat a convocar beques de doctorat UPC específiques per TpD.</p> <p>A3. La convocatòria de l'ACCD (Generalitat) no té la regularitat ni la dimensió que seria desitjable.</p> <p>A4. Insuficient reconeixement acadèmic de l'activitat en CUD per estudiants i per PDI, i escàs reconeixement laboral i condicions que facilitin la participació de PAS.</p>	<p>O1. La UPC disposa d'una Agenda d'ONGD i altres Actors Nord i Sud molt valuosa.</p> <p>O2. Creixent connexió d'accions al Sud amb PFC, tesis i altres treballs acadèmics.</p> <p>O3. Diversos projectes de la comunitat universitària aconseguixen finançament d'altres agents, complementarietat entre diferents ajuts.</p> <p>O4. L'ACCD ofereix una línia específica de finançament per universitats i, dins d'aquesta, una línia específica de suport per a activitats de recerca.</p> <p>O5. Existència de xarxes sectorials de recerca (com ara la Red de Investigació en ApD) de les què forma part la UPC.</p> <p>O6. Esborrany de la llei de ciència: obre noves perspectives per a la recerca en TpD</p> <p>O7. Definició i posada en marxa del nou sistema d'informació i gestió del CCD</p> <p>O8. Hi ha més activitat de recerca en aquest camp de la que sembla: hi ha PDI, grups, que fan recerca aplicada i no publiquen perquè no és la seva línia de recerca habitual.</p> <p>O9. La UPC no té una línia de treball a 4rt món, i una part de la comunitat universitària considera que l'hauria de tenir.</p>

Inclou la recerca i transferència de tecnologia, la convocatòria d'ajuts del CCD i altres activitats al sud.

Constitueix la principal línia d'acció del CCD, principalment a través de la convocatòria CCD.

La major part de la comunitat universitària opina que hi ha d'haver una estratègia sectorial / territorial, però que aquesta ha de poder integrar les línies en què actualment s'està treballant.

Evidències:

Les àrees de coneixement de la UPC, com a institució especialitzada en els àmbits de l'arquitectura, les ciències i l'enginyeria són especialment transcendents per als processos de desenvolupament humà sostenible.

Si bé en els darrers anys s'ha constata un increment progressiu en aquesta línia de treball, encara hi ha molt camí a recórrer. D'altra banda, és voluntat de la UPC com a institució pública d'educació superior amb fort èmfasi en la recerca i la innovació ser rellevant també en el treball específicament orientat a la cooperació al desenvolupament. Per tant, establir nous canals i estímuls que facilitin la implicació de la comunitat universitària en activitats de recerca i de transferència de tecnologia de qualitat i reforçar la difusió de la recerca en aquest àmbit, en col·laboració amb altres institucions, tant de països del Sud com del Nord, formen part d'aquesta visió.

BLOC 4. RELACIÓ AMB ALTRES ACTORS

4.1 Aliances i col·laboracions

Marc normatiu i aportacions de la comunitat universitària

“En este ciclo se potenciarán las posibilidades para que asociaciones entre diferentes actores alrededor de objetivos compartidos de lucha contra la pobreza y desarrollo humano y sostenible sean facilitadas. En ocasiones, la compartimentación en instrumentos específicos para canalizar la acción de un determinado tipo de actor ha tenido como efectos indirectos el desincentivo a la asociación entre diferentes tipos de actores en acciones con objetivos comunes. Para ello se promoverá la asociación entre diferentes actores –ONGD, empresas, organizaciones de economía social, sindicatos, universidades, administraciones públicas– articulando mecanismos para ello”.

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“Para que la actuación de las universidades se lleve a cabo de forma coordinada y coherente con los planteamientos de la política española de cooperación internacional para el desarrollo, resultan fundamentales aquéllos órganos o mecanismos que agrupan a las universidades”.

(Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012).

“Pel que fa als actors de la cooperació catalana, i per donar continuïtat a les opcions preses en el Pla director 2007-2010, el punt de partida per a l'establiment i la consolidació d'aliances estratègiques ve definit pel mapa d'actors de la cooperació que estableix el Pla director 2007-2010, ampliat en coherència amb l'estratègia de codesenvolupament aprovada el 2009: les organitzacions no governamentals, les agrupacions i Fons d'ens locals, les organitzacions sindicals, les organitzacions empresarials, les universitats i els centres de recerca i els col·lectius de persones migrades.” *(Pla Director Cooperació Catalana 2011-2014).*

“La cooperació catalana es caracteritza per la pluralitat d'actors que hi participen, cadascun des de la seva especialitat i valor afegit. Aquest tret distintiu esdevé també la seva riquesa i constitueix un avantatge comparatiu respecte d'altres cooperacions. La promoció d'aliances entre homòlegs es fonamenta en el reconeixement de l'expertesa dels diferents actors i de l'aposta per les relacions més horitzontals en la cooperació al desenvolupament. Aquests inclouen a les organitzacions no governamentals, les agrupacions i Fons d'ens locals, les organitzacions sindicals, les organitzacions empresarials, les universitats, els centres de recerca i les associacions juvenils.”

(Pla Director Cooperació Catalana 2011-2014).

“Les universitats subscriuen plenament els principis d’apropiació, alineació i harmonització de les polítiques de cooperació al desenvolupament, segons el qual els processos de desenvolupament han de ser establerts i liderats pels mateixos beneficiaris a través de les seves institucions i la seva iniciativa, amb el suport que suposen els recursos i accions de la cooperació”. *(De l’Art.7 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).*

“La cooperació universitària al desenvolupament s’ha de basar en criteris d’estabilitat i sostenibilitat de les accions que es duguin a terme, per a la qual cosa les universitats han de procurar establir vincles de col·laboració sòlids i estables amb les seves contraparts, evitant la dispersió d’activitats o el caràcter puntual i esporàdic d’aquestes mateixes activitats”.
(Art. 23 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“La cooperació universitària al desenvolupament s’inscriu en l’esforç global que institucions i organitzacions socials realitzen a favor d’un compromís solidari capaç de contribuir a l’avenç del desenvolupament humà i la sostenibilitat al món. Des d’aquesta perspectiva, les universitats han d’afavorir l’establiment d’un diàleg fluid i mecanismes de coordinació d’esforços amb la resta d’agents socials de la cooperació, entenent-la de manera complementària i no competitiva i buscant en conseqüència el suport mutu i la conjunció d’esforços”.
(Art. 25 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Per garantir una col·laboració estable i fructífera, amb un horitzó temporal ampli, cal que aquesta sigui d’interès i de benefici mutu. En aquest sentit, cal construir relacions d’igual a igual amb les universitats del Sud amb l’objectiu d’avançar conjuntament establint vincles de veritable partenariat. És per aquests motius que es reforçarà l’establiment de relacions a mitjà i llarg termini i de benefici mutu amb les universitats i centres de recerca dels països socis, així com amb altres actors internacionals vinculats a l’àmbit de l’educació superior i la recerca, per garantir l’impacte i la sostenibilitat de les activitats de CUD”. *(Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).*

“En aquest sentit, es proposa fomentar i potenciar el treball en xarxa entre els diversos actors de cooperació al desenvolupament de l’àmbit català, creant fòrums de diàleg permanent i institucionalitzat. Aquests espais han de permetre augmentar els fluxos d’informació i coneixement, cosa que revertirà en la millora dels processos i les accions de cooperació per al desenvolupament, i també fomentar el treball coordinat i conjunt entre les universitats públiques catalanes i altres actors de la cooperació per al desenvolupament”.
(Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Col·laborar amb una àmplia gamma de contraparts no necessàriament universitàries és una de les posicions adoptades, amb un 60,7%, per la majoria dels participants en aquest estudi. Una apropiada selecció de les contraparts, treballar amb ONG expertes en el terreny i aliances entre universitats Nord-Sud són aspectes que es desprenen de les respostes i comentaris i que poden aportar a la cooperació per al desenvolupament una major i més eficaç coordinació de les contraparts”. *(Informe sobre la CUD a la UPC).*

“Enfortir les relacions amb la Universitat de les Nacions Unides (UNU) i la UNESCO per tal de continuar les activitats de la GUNI, mantenint a la nostra universitat la seva secretaria permanent i la Presidència, i especialment seguir elaborant els informes mundials sobre Educació Superior ». *(Acció 6.05.04, Eix 6.5 Relacions amb la Societat, del Pla de Govern UPC14)*

4.2 Suport al reforçament institucional en l’educació superior

Marc normatiu i aportacions de la comunitat universitària

“A més, l'enfortiment institucional dels sistemes universitaris (mitjançant transferència de coneixements i tecnologia, infraestructures, lliurament d'equips i altres recursos, etc.) i l'assessorament i suport tècnic a programes de desenvolupament (especialment els relacionats amb l'educació superior i aquells en els quals les capacitats científiques i crítiques universitàries puguin suposar un valor afegit), juntament amb la sensibilització de la comunitat universitària, constitueixen àmbits prioritaris del treball de la universitat en aquest camp”.

(De l'art. 11 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“L'educació de les persones i, dins seu, l'educació superior són un component fonamental del procés d'ampliació d'oportunitats i llibertats de les persones i les societats. En conseqüència, l'enfortiment dels sistemes universitaris i el foment de l'accés als estudis universitaris constitueixen un objectiu essencial de la cooperació universitària al desenvolupament”.

(De l'art. 14 Codi de Conducta de les Universitats en matèria de Cooperació al Desenvolupament).

“Per esdevenir estats estables i pròspers, el suport a les institucions de recerca i d'educació superior ha de formar part d'una estratègia de desenvolupament a llarg termini. L'enfortiment de les institucions d'educació superior i de recerca és, per tant, una inversió important en el desenvolupament de capacitats i el desenvolupament humà sostenible dels països socis. Les institucions d'educació superior i de recerca tenen un paper transversal per al desenvolupament per mitjà de la generació, la transmissió i la transformació del coneixement. Sense augmentar significativament les capacitats de les universitats dels països socis, els ODM no es podran assolir”

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

“Per garantir l'èxit de les estratègies de reducció de pobresa i de desenvolupament humà sostenible és molt important que les institucions d'educació superior i recerca als països socis reforcin les seves capacitats. Uns sistemes forts d'educació superior i de recerca afavoreixen el progrés social, el desenvolupament sostenible i la reducció de la pobresa”.

(ACUP: Pla CUD de les universitats públiques catalanes 2011-2015).

Anàlisi DAFO

Els resultats d'aquestes accions són sempre a mig o llarg termini.

Requereix un treball previ a nivell de relacions institucionals, en què el CCD pot jugar un paper actiu com a facilitador (potser no tan necessari amb altres actors, com ara ONGD, on en ocasions les relacions informals poden ser suficients o bé es col·labora en el marc de projectes clarament articulats i en funcionament).

Des del punt de vista de l'impacte, interessa en particular treballar amb institucions del Sud que tenen un treball sòlid d'incidència en el seu entorn.

FORTALESES	DEBILITATS
<p>F1. Una gran majoria de la comunitat universitària ha identificat aquesta línia com a prioritària (enquesta, grups de treball).</p> <p>F2. Expertesa i bona predisposició per part de la comunitat universitària per impulsar aquest tipus d'accions. En particular, el PAS hi pot tenir un rol molt destacat.</p>	<p>D1. Escassa coordinació entre unitats internes (CCD amb CUDU, FPC, SRII), i manca d'una proposta d'acció conjunta.</p> <p>D2. No tenim prou sistematitzada la informació ni l'agenda de les universitats del Sud.</p> <p>D3. La manca d'un Pla Estratègic de l'àmbit dificulta aquest treball.</p>

<p>F3. Existència d'unitats com la CUDU, FPC, CTT, SRII</p> <p>F4. La UPC té una agenda molt àmplia i sòlida amb ONGD i altres entitats del Sud que poden facilitar el contacte i les sinèrgies amb universitats del Sud.</p>	<p>D4. El PAS té escassa participació en aquest eix, i les condicions de l'entorn i la cultura organitzativa dificulten la seva implicació directa.</p> <p>D5. Manquen marcs de relació més estables amb algunes contraparts del nord que podrien afavorir l'acció CUD en aquest àmbit.</p>
<p>AMENACES</p> <p>A1. Dificultats pròpies del treball en xarxa (diferents visions, competència per recursos escassos).</p> <p>A2. La UPC no es fa prou visible en les relacions i les col·laboracions que es mantenen amb universitats del Sud.</p> <p>A3. Els finançadors reconeixen la seva importància però no sempre prioritzen aquest tipus de cooperació a l'hora d'assignar recursos.</p> <p>A4. La incidència dels relleus polítics en institucions clau (administracions públiques, xarxes universitàries...) afebleixen la planificació i execució d'accions que necessiten d'un calendari a mig termini.</p>	<p>OPORTUNITATS</p> <p>O1. Molts contactes amb universitats a través dels socis locals dels projectes en funcionament.</p> <p>O2. El treball que s'està desenvolupant en el marc de les xarxes universitàries en què participem (ACUP, Xarxa Vives d'Universitats, CEURI) va en aquesta direcció.</p> <p>O3. Una part important de les accions d'enfortiment institucional es poden fer amb pocs recursos econòmics (el recurs essencial és el <i>know-how</i> de la UPC).</p> <p>O4. Les universitats són pràcticament l'únic agent de cooperació que pot treballar en aquesta línia.</p> <p>O5. La UPC forma part d'altres xarxes d'universitats que poden promoure i facilitar aquest treball.</p>

Evidències:

La progressiva aparició de nous actors en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament demostra una sensibilització creixent des de tots els sectors de la societat, que enriqueix el conjunt de l'acció en la mesura que cadascun d'ells adopti el paper que li correspon en base a les seves potencialitats i possibilitats.

Les institucions d'educació superior i els centres de recerca del Sud han de poder exercir en les societats en què s'hi insereixen el mateix paper que aquí reclamem per les nostres universitats: esdevenir agents i motors de progrés i de desenvolupament social i econòmic en el seu entorn.

Constitueixen, òbviament, els nostres socis naturals, la qual cosa justifica que una part molt significativa de l'esforç de la UPC en cooperació al desenvolupament tendeixi a concentrar-se en el reforçament d'aquestes institucions, la millora de les capacitats de docència i de recerca, el suport als programes i estructures de funcionament, la seva inserció en el territori i el treball en xarxa, a través de col·laboracions estables que facilitin l'intercanvi i l'aprenentatge mutu.